I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2022/585,

6. aprill 2022,

millega muudetakse määrusi (EL) nr 514/2014, millega sätestatakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahendi suhtes kohaldatavad üldsätted, (EL) nr 516/2014, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, ning (EL) 2021/1147, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõiget 2, artikli 79 lõikeid 2 ja 4, artikli 82 lõiget 1, artiklit 84 ja artikli 87 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ([1])

ning arvestades järgmist:

(1) Venemaa Föderatsiooni sissetung Ukrainasse 24. veebruaril 2022 on kaasa toonud Ukraina põgenike massilise sissevoolu mitmesse liikmesriiki. Vajadus tegeleda kiireloomuliste rände-, piirihaldus- ja julgeolekuküsimustega seab liikmesriikide rahalised vahendid järjekordselt surve alla, mis kriisi olemust ja mõõtmeid arvesse võttes ei piirdu 2022. aastaga.

(2) Alates 1. jaanuarist 2014 on liidu siseasjade poliitikat rände-, piirihaldus- ja julgeolekuküsimustes rahaliselt toetatud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 516/2014, ([2]) ning Sisejulgeolekufondist, mis koosneb välispiiride ja viisade rahastamisvahendist, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 515/2014, ([3]) ning politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahendist, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 513/2014 ([4]) (edaspidi „2014.–2020. aasta siseasjade fondid“).

([1]) Euroopa Parlamendi 24. märtsi 2022. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 4. aprilli 2022. aasta otsus..

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 516/2014, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, muudetakse nõukogu otsust 2008/381/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused nr 573/2007/EÜ ja nr 575/2007/EÜ ja nõukogu otsus 2007/435/EÜ (ELT L 150, 20.5.2014, lk 168).

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 515/2014, millega luuakse Sisejulgeolekufondi osana välispiiride ja viisade rahastamisvahend ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 574/2007/EÜ (ELT L 150, 20.5.2014, lk 143).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 513/2014, millega luuakse Sisejulgeolekufondi osana politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahend ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2007/125/JHA (ELT L 150, 20.5.2014, lk 93).

(3) 2014.–2020. aasta siseasjade fondide rakendusperioodi on vaja ühe aasta võrra pikendada, et liikmesriikidel oleks võimalik nende programmide kasutamata summad täielikult ära kasutada ja vajaduse korral oma programmide rakendamine kiiresti läbi vaadata, et ületada Ukrainasse toimunud sissetungist tulenevaid ettenägemata katsumusi.

(4) On vaja sätestada määruse (EL) nr 516/2014 raames ette nähtud sihtotstarbeliste vahendite paindlikum kasutamine, kuna praegu takistab määrus 2014.–2020. aasta programmitöö perioodist kasutamata summade kasutamist meetmeteks, mille ülesanne on katta Ukrainasse toimunud sissetungist tulenevaid kiireloomulisi vajadusi.

(5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 514/2014 ([5]) on sätestatud 2014.–2020. aasta siseasjade fondide rakendamise üldnõuded, milles käsitletakse muu hulgas kulude rahastamist ja rakendusperioodi. Kõnealuste nõuete kohaselt on liikmesriikide väljamaksed rahastamiskõlblikud ainult juhul, kui need tehakse hiljemalt 30. juunil 2023, ning rakendusperiood lõpeb 31. detsembril 2023.

(6) 1. jaanuaril 2021 hakati kohaldama 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kohast rände- ja piirihalduse valdkonna uut määruste paketti, mis hõlmab Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1147, ([6]) piirihalduse ja viisapoliitika rahastut, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1148, ([7]) ning Sisejulgeolekufondi, mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1149 ([8]) (edaspidi „2021.–2027. aasta siseasjade fondid“).

(7) Kuigi 2021.–2027. aasta siseasjade fondide määrused jõustusid 15. juulil 2021 tagasiulatuva kohaldatavusega 1. jaanuarist 2021, ei ole kõigi liikmesriikide programme veel heaks kiidetud.

(8) Selleks et tagada 2014.–2020. aasta ja 2021.–2027. aasta siseasjade fondide poliitikaeesmärkide järjepidev rakendamine ning sujuv üleminek 2014.–2020. aasta programmitöö perioodilt 2021.–2027. aasta programmitöö perioodile, mis muudaks liikmesriikide halduskoormuse võimalikult väikseks, on vaja, et nimetatud rahastamise vahendite rakendamine teataval määral kattuks. Sellele vajadusele osutatakse selgesõnaliselt ka 2021.–2027. aasta siseasjade fondides ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2021/1060, ([9]) mille kohaselt võib kulusid käsitada rahastamiskõlblikuna tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2021.

(9) Kuigi need sätted aitavad ületada 2014.–2020. aasta siseasjade fondide ja 2021.–2027. aasta siseasjade fondide vahelist lõhet, tuleneb 2014.–2020. aasta siseasjade fondide rakendamise lõppkuupäevast ja 2021.–2027. aasta siseasjade fondidest rahastatavate programmide arvatavatest heakskiitmiskuupäevadest oht, et liikmesriikidel tekib märkimisväärne rahastamispuudujääk. See rahastamispuudujääk võib viia likviidsusprobleemideni, kuna Ukraina põgenike massiline sissevool tekitab lisasurve liikmesriikide rände- ja piirihaldusele.

(10) Märkimisväärse rahastamispuudujäägi ohtu süvendab asjaolu, et 2014.–2020. aasta siseasjade fondide puhul kasutatakse eelarveliste kulukohustuste rakendamiseks lühemat tsüklit (N+2 reegel), mis ei ole kooskõlas muude eelarve jagatud täitmise korras hallatavate liidu rahastamise vahenditega, näiteks ühtekuuluvuse fondidega, mille puhul kehtib pikem rakendusperiood (N+3 reegel). N+3 reegel kehtib 2021.–2027. aasta siseasjade fondidele, nagu

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 514/2014, millega sätestatakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahendi suhtes kohaldatavad üldsätted (ELT L 150, 20.5.2014, lk 112).

([6]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1147, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (ELT L 251, 15.7.2021, lk 1).

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (ELT L 251, 15.7.2021, lk 48).

([8]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1149, millega luuakse Sisejulgeolekufond (ELT L 251, 15.7.2021, lk 94).

([9]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159).

on sätestatud määruses (EL) 2021/1060. N+3 reegli kohaselt tuleb aastal N võetud kulukohustuste summale vastavad eel- ja vahemaksetaotlused esitada enne 31. detsembrit aastal N+3 (näiteks kõik 2014. aastal võetud kulukohutusega seotud eel- ja vahemaksetaotlused tuleb esitada enne 31. detsembrit 2017). Maksetaotlustega katmata osa kulukohustustest vabastatakse, mis tähendab, et liikmesriik jääb nendest rahalistest vahenditest ilma.

(11) Kättesaadav teave liikmesriikide tulemuste kohta fondide rakendamisel osutab ohule, et suur hulk kulukohutusi, mida saaks kasutada hiljuti tekkinud vajaduste rahuldamiseks, tuleb vabastada. See risk on osaliselt tingitud põhjustest, mis ei sõltu liikmesriikidest endist, näiteks 2020.–2021. aastal COVID-19 pandeemia tõttu esinenud rakendusviivitused. Kui fondide rakendamise lõppkuupäeva pikendataks aasta võrra, oleks liikmesriikidel võimalik 2014.–2020. aasta programmidega seotud eelarvelised kulukohustused täielikult ära kasutada, et ületada katsumusi, millega neil tuleb praegu sõja tõttu Ukrainas tegeleda.

(12) Määruses (EL) nr 514/2014 tunnistatakse, et uute või ettenägematute asjaolude esinemisel võib heakskiidetud riikliku programmi komisjoni või asjaomase liikmesriigi algatusel uuesti läbi vaadata ja vajaduse korral järelejäänud programmitöö perioodiks muuta. On asjakohane pidada sõda Ukrainas „uuteks või ettenägematuteks asjaoludeks“, mis õigustavad programmi rakendamise läbivaatamist ja tegevuslikku ümbersuunamist, võttes arvesse neid uusi vajadusi ja eelnevalt vastu võetud programmi konkreetseid eesmärke.

(13) Selleks et tagada liikmesriikidele jätkuv juurdepääs 2014.–2020. aasta siseasjade fondide kasutamata summadele, tuleb pikendada nende vahendite rahastamiskõlblikkusperioodi ühe aasta võrra ning teha vajalikud kohandused programmide rakendamise, aruandluse, hindamise ja lõpetamise kuupäevades ning vabastatud summadega seotud kuupäevades.

(14) Selleks et rahastamiskõlblikkusperioodi pikendamine oleks võimalikult selge, tuleb kehtestada üks kindel lõpptähtpäev, millal kulud peavad olema nii tekkinud kui ka välja makstud.

(15) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2018. aasta määrusega (EL) 2018/2000 ([10]) muudeti määrust (EL) nr 516/2014, et anda juurdepääs rahvusvahelise kaitse taotlejate või rahvusvahelise kaitse saajate üleandmiseks ette nähtud vahenditele ning võimaldada nende kasutamist teatavateks muudeks riikliku programmi kohasteks meetmeteks. Seda paindlikkuse põhimõtet tuleb laiendada, et uusi või ettenägematuid asjaolusid silmas pidades rahuldada pakilisi vajadusi, eelkõige liikmesriikide uusi varjupaiga- ja rändehalduse vajadusi, mis tulenevad sissetungist Ukrainasse.

(16) Selleks et anda juurdepääs kõigile kättesaadavatele vahenditele ja hoida ära nende kaotsiminekut, mis tuleneks selliste kasutamata vahendite vabastamisest, mis on eelnevalt ette nähtud määruse (EL) nr 516/2014 alusel teatavatel konkreetsetel eesmärkidel, sealhulgas erimeetmeteks ja liidu ümberasustamisprogrammi jaoks ette nähtud vahendid, tuleb võimaldada liikmesriikidele paindlikkus neid vahendeid erandkorras kasutada, pidades silmas selliseid uusi või ettenägematuid asjaolusid nagu need, mis tulenevad sissetungist Ukrainasse.

(17) Selleks et suurendada kättesaadavate rahastamisallikate ulatust, aitamaks toime tulla ettenägematute tulevikusündmustega, on asjakohane lubada liikmesriikidel ja teistel avaliku või erasektori rahastajatel teha 2021.–2027. aasta programmitöö perioodil täiendavaid rahalisi osamakseid varjupaiga- ja rändehaldusele sihtotstarbelise välistulu vormis. See sihtotstarbeline välistulu kujutab endast liikmesriikide ning muude avaliku või erasektori rahastajate sihtotstarbelisi osamakseid Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (2021–2027) konkreetsete kuluartiklite rahastamiseks ning võimaldab luua täiendava valmisolekumeetme varjupaiga- ja rändealase tegevuse rahastamiseks liikmesriikides selliste kriiside ajal nagu sissetung Ukrainasse.

(18) 2014–2020. aasta Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ning 2021–2027. aasta Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi raames antav toetus täiendab meetmeid, mida rahastatakse muudest liidu fondidest, eriti ühtekuuluvuspoliitika raames, et maksimeerida olemasolevate rahastusvahendite mõju.

([10]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/2000, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 516/2014 nõukogu otsuste (EL) 2015/1523 ja (EL) 2015/1601 rakendamise toetamiseks meetmega seotud, kuid kasutamata jäänud summade uuesti sidumiseks meetmega või nimetatud summade eraldamiseks riikliku programmi muudele meetmetele (ELT L 328, 21.12.2018, lk 78).

(19) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetme ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(20) Võttes arvesse Ukraina põgenike massilisest sissevoolust tingitud rände-, piirihaldus- ja julgeolekuküsimustega tegelemiseks vajalike rahaliste vahendite liikmesriikidele kättesaadavaks tegemise kiireloomulisust, peetakse asjakohaseks teha erand ELi lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule (ELi toimimise leping) ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokolli nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklis 4 osutatud kaheksa nädala pikkusest tähtajast.

(21) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa teatanud käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(22) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(23) Seepärast tuleks määrusi (EL) nr 514/2014, (EL) nr 516/2014 ja (EL) 2021/1147 vastavalt muuta.

(24) Käesolev määrus peaks jõustuma kiireloomulisena järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*, et teha liikmesriikidele kiiresti kättesaadavaks rahalised vahendid Ukraina põgenike massilisest sissevoolust tingitud rände-, piirihaldus- ja julgeolekuküsimustega tegelemiseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) nr 514/2014 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 17 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Kulud vastavad erimääruste alusel toetuse saamise tingimustele, kui need on toetusesaajal tekkinud ja määratud vastutava asutuse poolt täielikult välja makstud ajavahemikul 1. jaanuarist 2014 kuni 30. juunini 2024.“

2) Artiklit 40 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid esitavad 31. detsembriks 2024 järgmised dokumendid:“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Maksed, mida vastutav asutus teeb ajavahemikul 16. oktoobrist 2023 kuni 30. juunini 2024, lisatakse raamatupidamise viimasele aastaaruandele.“

3) Artikli 50 lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Perioodi viimase kahe aastaga seotud kulukohustused vabastatakse vastavalt programmi lõpetamisel järgitavatele eeskirjadele.“

4) Artikli 54 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. 31. märtsiks 2016 ja iga järgmise aasta 31. märtsiks kuni 2023. aastani (kaasa arvatud) esitab vastutav asutus komisjonile aastaaruande iga riikliku programmi rakendamise kohta eelneval eelarveaastal ja ta võib selle teabe asjakohasel tasemel avalikustada. 2016. aastal esitatav aruanne hõlmab eelarveaastaid 2014 ja 2015. Liikmesriik esitab lõpparuande riiklike programmide rakendamise kohta 31. detsembriks 2024.“

5) Artiklit 57 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) 31. detsembriks 2024 järelhindamise aruande riiklike programmide alusel võetud meetmete mõju kohta.“;

b) lõike 2 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) 30. juuniks 2025 pärast riiklike programmide lõpetamist järelhindamise aruande käesoleva määruse ja erimääruste mõju kohta.“

Artikkel 2

Määrust (EL) nr 516/2014 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 16 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud lisasummad eraldatakse liikmesriikidele individuaalsete rahastamisotsustega, millega nende riiklik programm määruse (EL) nr 514/2014 artiklites 14 ja 15 sätestatud menetluse kohaselt vahekokkuvõtte tegemise ajal heaks kiidetakse või läbi vaadatakse. Asjaomaseid summasid kasutatakse üksnes käesoleva määruse II lisas loetletud erimeetmete rakendamiseks. Siiski võib liikmesriik vajadusel uusi või ettenägematuid asjaolusid silmas pidades kasutada neid summasid oma riikliku programmi muude meetmete jaoks, tingimusel, et ta konsulteerib enne nende kasutamist komisjoniga.“

2) Artikli 17 lõige 9 asendatakse järgmisega:

„9. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud lisasummad eraldatakse liikmesriikidele iga kahe aasta tagant, esimest korda individuaalsete rahastamisotsustega, millega nende riiklik programm määruse (EL) nr 514/2014 artiklis 14 sätestatud menetluse kohaselt heaks kiidetakse, ja hiljem nende riikliku programmi heakskiitmise otsustele lisatava rahastamisotsusega. Kõnealuseid summasid ei kanta üle muudele riikliku programmiga hõlmatud meetmetele. Siiski võib liikmesriik vajadusel uusi või ettenägematuid asjaolusid silmas pidades kasutada neid summasid oma riikliku programmi muude meetmete jaoks, tingimusel, et ta konsulteerib enne nende kasutamist komisjoniga.“

Artikkel 3

Määruse (EL) 2021/1147 artiklile 10 lisatakse järgmine lõige:

„5. Käesoleva määruse kohast toetust võib rahastada ka liikmesriikide ja muude avaliku või erasektori rahastajate rahalistest osamaksetest sihtotstarbelise välistulu vormis kooskõlas finantsmääruse artikli 21 lõikega 5.“

Artikkel 4

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Strasbourg, 6. aprill 2022

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*
R. METSOLA	C. BEAUNE